

Magdalena Beranová

SLOVANÉ

Nakladatelství Libri
Praha 2000

Obsah

POČÁTKY SLOVANŮ	9
Nejstarší zprávy o Slovanech	9
Slované-válečníci	10
Slované-zemědělci	15
Archeologie o Slovanech v 5.–7. století	16
Slované ve střední Evropě	17
Slované na Ukrajině a v Bělorusku	18
Slované na jihovýchodě – Antové	20
Slované na severu a severovýchodě	23
Nejstarší Slované v severozápadní Evropě	25
Archeologie o Slovanech na Balkáně	25
Problematika etnogeneze	30
Pozná archeologie Slovany již v době kolem zlomu letopočtu?	32
Otazníky kolem Slovanů ve 2.–4. století	34
Slované zemědělci, Skytové kočovníci?	35
SLOVANÉ – VELMOC 6. AŽ 12. STOLETÍ	36
Postup na Balkán, Byzanc, Slované a Avari	36
Slované v 7.–8. století	41
Slované v 9.–12. století	44
Západní Slované v 9.–12. století	44
Velká Morava	44
Český stát	49
Polabští Slované	54
Pomořané	61
Polský stát	64
Jižní Slované v 9.–12. století	68
Bulharský stát	68
Srbsko a Černá Hora	73
Makedonie	77
Chorvatsko	78
Slovinci	79

Východní Slované v 9.–12. století	81
ŽIVOT A PRÁCE	88
Zemědělství a chov dobytka v době expanze	88
Nejstarší řemesla	91
Zemědělství v době rozvoje. Obdělávání a osévání polí	92
Úroda a žně	97
Mouka, chléb, kaše	102
Luštěniny, zelenina, ovoce	105
Víno a pivo	106
Chov dobytka	107
Bourec morušový a moruše v Polsku?	111
Včely	111
Lov a sokolnictví	112
Ryby a rybáři	113
Železáři, kováři, uhlíři	114
Těžba drahých kovů	116
Klenotníci, šperkaři	117
Sklářství	118
Zbrojíři, pasíři, štítaři, sedláři a další řemeslníci	119
Hrnčíři, keramika, nádobí	121
Dřevo, kámen, kost	123
Obchod, peníze	124
Jídlo a pití	129
Látky, šaty, boty	134
Muž a žena, rodina	139
MOC A SLÁVA	142
Archeologie o centrech 6.–8. století	142
Hradiště, města a přístavy od 8.–9. století – Velká Morava	149
Nejstarší český stát	157
Polabští Slované	165
Pomořany	170
Polský stát	173
Jižní Slované	176
Východní Slované	184
TEPLO DOMOVA	196
Nejstarší obydlí	196
Rekonstrukce domů	197

Topení	200
Zahloubené domy nebo sruby?	203
Rekonstrukce a stavby domů jinde a jindy	206
Výstavné domy, usedlosti a dvorce	207
Kamenné paláce a jejich vybavení	217
Vybavení domů	219
POHANÉ A KŘESŤANÉ	224
Pohanští bohové	224
Pohanské svatyně	226
Svatyně a bohové Polabských Slovanů	228
Bohové a idoly s několika obličejí a hlavami	233
Bohové s jednou hlavou	237
Uctívání zvířat	238
Představy o posmrtném životě	239
Měli Slované mytologii?	240
Démoni, magie a pohanské přezitky	240
Soužití pohanů a křesťanů	241
Z historie křesťanství a papežství	244
Křesťanské misie	246
Archeologie a křesťanství	248
ZROZENÍ A SMRT. NEMOCI, LÉČENÍ	251
Antropologie o Slovanech	251
Zuby a zubní kaz	252
Jaké nemoci poznal antropolog	254
Lékaři a kouzelníci	254
Dítě a společnost, slavnosti a křest	255
Posmrtný život	256
Pohřeb žehem	256
Mohyly	257
Mohyly s pohřby spáleného i nespáleného těla	259
Pohřebiště na východě	261
Pohřeb nespáleného těla a zvyky s ním spojené	265
Hroby křesťanů	269
Upíři	271
KULTURA	273
Svéráz slovanské archeologie	273
Písmo a písemnictví	275

Rozšíření gramotnosti	282
Hudba a hudební nástroje	284
Řezbářství a sochařství	285
Malířství a archeologie	286
Architektura dochovaná i objevená	288
Umělecké řemeslo, klenotnictví a šperkařství	291
ZÁVĚR	296
Seznam použité a doporučené literatury	299
Jmenný rejstřík	304